

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2

Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα

Τηλέφωνο : 210 212 4331

Ηλ. Ταχυδρ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα, 14-12-2021

Αρ. πρωτ.: 1627/325557

ΠΡΟΣ:

Βουλή των Ελλήνων

Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου

Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΚΟΙΝ.: Ως ΠΑ

ΘΕΜΑ: «Μέτρα στήριξης της καπνοκαλλιέργειας»

ΣΧΕΤ: Η Ερώτηση 1295/17-11-2021

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσαν οι Βουλευτές **κ.κ. Κ. Βελόπουλος** και **Κ. Χήτας**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Δηλωμένη πρόθεση της Κυβέρνησης είναι να στηρίξει κάθε παραγωγό που δοκιμάζεται, πάντα στη βάση της δυνατότητας που παρέχουν τα δημοσιονομικά της χώρας. Η δε πρόθεση αυτή ενισχύεται έτι περισσότερο, όταν αφορά ακριτικές περιοχές της Ελλάδας.

Μέσα στο πνεύμα της συνολικής κοινωνικής πολιτικής προσεγγίζουμε και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος των καπνοπαραγωγών και μεριμνούμε για τη στήριξή του. Στο πλαίσιο αυτό:

- Με την ΚΥΑ 624/172179/11-12-2018 (Β'5642) με θέμα "Χορήγηση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis) στον γεωργικό τομέα και ειδικότερα σε καπνοπαραγωγούς της ποικιλίας «Μπασμάς» των Περιφερειακών Ενοτήτων Έβρου, Ροδόπης, Ξάνθης, Καβάλας, Δράμας και Σερρών στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 1408/2013 της Επιτροπής (ΕΕ L 352, 24.12.2013)" τον Δεκέμβριο του 2018 καταβλήθηκε το ποσό των 8.223.739,50€ σε 9.689 καπνοπαραγωγούς της ποικιλίας «Μπασμάς» που διατηρούν τις εκμεταλλεύσεις τους στις Π.Ε. Έβρου, Ροδόπης, Ξάνθης, Καβάλας, Δράμας και Σερρών και υπέστησαν σοβαρή μείωση του εισοδήματός τους λόγω αντίξων καιρικών συνθηκών που επικράτησαν κατά το έτος 2018, αλλά και λόγω μυκητολογικών προσβολών και ιώσεων της παραγωγής τους.
- Με την ΚΥΑ 51/126068/13-5-2021 (Β' 2021) με θέμα "Χορήγηση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας στους τομείς: α) της επιτραπέζιας Ελιάς - λοιπές με κωδικό συστήματος Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. 2008190 και β) των καπνών ποικιλίας Βιρτζίνια και λεπτομέρειες εφαρμογής στα πλαίσια εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αρ. 1408/2013 της Επιτροπής (ΕΕ L 352, 24.12.2013) όπως τροποποιήθηκε με τον Καν. (ΕΕ) υπ' αρ. 316/2019 (L51/1/22.2.2019).", με βάση την ΕΑΕ 2018, καταβλήθηκε τον Ιούνιο του 2021 σε 219 παραγωγούς καπνών Βιρτζίνια σε όλη τη χώρα το ποσό των 396.410,00 € λόγω σοβαρής μείωσης του εισοδήματός τους για το έτος 2018.
- Περαιτέρω, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, έχουμε αποστείλει ήδη αίτημα προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την έγκριση χορήγησης ενίσχυσης στους καλλιεργητές όλων των ποικιλιών καπνού (Μπασμά, Βιρτζίνια και Μπέρλεου, Σαμψούς Κατερίνης), ύψους 11,3 εκατομμυρίων ευρώ λόγω της πανδημίας.

Όσον αφορά στο θέμα των συνδεδεμένων ενισχύσεων, διευκρινίζεται ότι στην καλλιέργεια του καπνού δεν επιτρέπονται επιδοτήσεις συνδεδεμένες με την παραγωγή προϊόντων, παρά μόνον η ενιαία ενίσχυση που είναι αποσυνδεδεμένη από την παραγωγή προϊόντος.

Είναι δε γνωστό ότι στον καπνό, σύμφωνα με την ΚΑΠ, από την εσοδεία 2010 και μετά, η ενιαία ενίσχυση μειώθηκε κατά 50% και το υπόλοιπο 50% μεταφέρθηκε στον δεύτερο πυλώνα (μέτρα αγροτικής ανάπτυξης) και αποκλείσθηκε από τις συνδεδεμένες ενισχύσεις.

Σημειώνουμε, ότι με την αριθμ. 238/19130/11-2-2014 απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων «Καθορισμός λεπτομερειών σύναψης των συμβάσεων μελλοντικής πώλησης ακατέργαστου καπνού» (Β'380), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, θεσπίστηκε η υποχρέωση σύναψης συμβάσεων μελλοντικής πώλησης ακατέργαστου καπνού για την καλλιέργεια και την παράδοσή του στις επιχειρήσεις πρώτης μεταποίησης, οι υποχρεώσεις των παραγωγών και των επιχειρήσεων πρώτης μεταποίησης, ο καθορισμός του ελάχιστου περιεχομένου των συμβάσεων αυτών, ο τρόπος παράδοσης και παραλαβής του καπνού, ο τρόπος επίλυσης διαφωνιών για την ποιοτική κατάταξη του καπνού, ο τρόπος και η εξασφάλιση της πληρωμής των παραγωγών από τις επιχειρήσεις πρώτης μεταποίησης.

Οι διαμορφούμενες τιμές των καπνών είναι αποτέλεσμα της υλοποίησης των συμβάσεων μεταξύ μεταποιητικών επιχειρήσεων και ομάδων παραγωγών καπνών που υπογράφονται και διαπραγματεύονται ελεύθερα, της ποιοτικής κατάταξης των καπνών και της κατάστασης της παγκόσμιας αγοράς. Οι προσπάθειες παρέμβασης της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας προς τις καπνεμπορικές επιχειρήσεις για τη διαμόρφωση των τιμών δεν αποτελούν δεσμεύσεις για τις επιχειρήσεις.

Περαιτέρω, αναφέρουμε ότι, στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδος (ΠΑΑ) 2014-2020 βασικές προτεραιότητες της στρατηγικής για την αγροτική ανάπτυξη που εφαρμόζεται σε όλη τη χώρα, αποτελούν η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας του αγροδιατροφικού συστήματος, η ενίσχυση της αξίας αλυσίδας των εγχώριων αγροτικών προϊόντων, καθώς και η ενίσχυση του εισοδήματος των παραγωγών σε συνδυασμό με τη διατήρηση άσκησης της γεωργικής δραστηριότητας σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές.

Οι εν λόγω προτεραιότητες, επιδιώκονται, μεταξύ των άλλων, μέσα από την ενθάρρυνση ιδιωτικών επενδύσεων, με στόχο τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την καθετοποίηση της παραγωγής τους σε προϊόντα με συγκριτικό πλεονέκτημα, επιδιώκοντας την αύξηση της παραγωγικότητας.

Ως εκ τούτου, κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, μέσα από το ΠΑΑ 2014-2020, το οποίο αξιοποιεί τα κονδύλια του Πυλώνα II της ΚΑΠ, υλοποιούνται Μέτρα και Δράσεις από τα οποία μπορεί να επωφεληθεί τόσο η καπνοκαλλιέργεια όσο και ο καπνός.

Ενδεικτικά, αναφέρονται τα εξής υπομέτρα:

- 4.1 «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις» Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου, το οποίο έχει ήδη προκηρυχθεί, μεταξύ των άλλων, δίδεται στήριξη σε εκμεταλλεύσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών που παράγουν καπνό, που στρέφονται προς ποιοτικά γεωργικά προϊόντα, ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους στις ανάγκες της αγοράς και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους.

- 4.2 «Επενδύσεις στη μεταποίηση/εμπορία και /ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων» Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου, δράση 4.2.2, που έχει ήδη προκηρυχθεί για επενδύσεις άνω των 600 χιλ. €, όπου συμπεριλαμβάνεται και ο τομέας του καπνού για την παραγωγή πούρων ή σιγαρίδος, μεταξύ των άλλων, δίδεται στήριξη σε πολύ μικρές και μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων τους, καθιστώντας τα ελκυστικά στους καταναλωτές και ενισχύοντας τον εξαγωγικό τους προσανατολισμό. Αντίστοιχες επενδύσεις κάτω των 600 χιλ. € έχουν προκηρυχθεί στο πλαίσιο των τοπικών προγραμμάτων LEADER από τις τοπικές αναπτυξιακές εταιρίες ανά τη χώρα.

- Επίσης, τόσο η καπνοκαλλιέργεια όσο και οι καπνοκαλλιεργητές επωφελούνται από το Μέτρο 13 «Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα» του ΠΑΑ 2014-2020 (εξισωτική αποζημίωση σε ορεινές ή μειονεκτικές περιοχές), καθώς στην επιλεξιμότητα του μέτρου εμπίπτουν όλα τα αγροτεμάχια, στα οποία ασκείται γεωργική

δραστηριότητα σε ορεινές ή μειονεκτικές περιοχές, ενώ δικαιούχοι είναι τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι ενεργοί γεωργοί και ασκούν γεωργική δραστηριότητα εντός των περιοχών αυτών.

Κατά τη μεταβατική περίοδο 2021-2022, αλλά και κατά τον σχεδιασμό της νέας προγραμματικής περιόδου, θα περιληφθούν αντίστοιχες δράσεις (σχέδια βελτίωσης, μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, νέοι γεωργοί, γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα, όπως η μείωση της νιτρορρύπανσης και η βιολογική γεωργία) στο υπό κατάρτιση Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ 2023-2027, δεδομένης της σημαντικής αναπτυξιακής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής τους συμβολής.

Επίσης, στο πλαίσιο της ΚΑΠ 2023-2027 και των άμεσων ενισχύσεων, η εισοδηματική στήριξη των γεωργών, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών καπνού, θα συνεχιστεί καθώς θα συνεχίσει να χορηγείται η βασική εισοδηματική ενίσχυση.

Παράλληλα, τα κράτη-μέλη:

- Θα εφαρμόσουν υποχρεωτικά την αναδιανεμητική ενίσχυση για τη στήριξη μικρών και μεσαίων εκμεταλλεύσεων, αφιερώνοντας ετησίως ποσοστό τουλάχιστον 10% του φακέλου των άμεσων ενισχύσεών τους,
- Θα εφαρμόσουν υποχρεωτικά την παρέμβαση για τα οικολογικά σχήματα, καταρτίζοντας έναν κατάλογο πρακτικών για το περιβάλλον, το κλίμα και την ευζωία των ζώων, οι οποίες θα είναι προαιρετικές για τους γεωργούς, αλλά προκειμένου να λάβουν την αντίστοιχη ενίσχυση θα πρέπει να επιλέξουν την εφαρμογή ενός ή περισσότερων από αυτά. Για τα οικολογικά σχήματα, τα κ-μ θα πρέπει να αφιερώσουν ετησίως ποσοστό τουλάχιστον 25% των άμεσων ενισχύσεών τους.

Ο Σύμβουλος του έργου για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2023-2027 της Ελλάδας, μεταξύ άλλων, έχει εκπονήσει swot ανάλυση και έχει λάβει υπόψη του τα χαρακτηριστικά των επιμέρους τομέων της ελληνικής γεωργίας κατά τη διαμόρφωση των διαφόρων παρεμβάσεων. Όσον αφορά στον καπνό, λόγω της ιδιαιτερότητας του προϊόντος (περιορισμοί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας για λόγους δημόσιας υγείας), θα εξεταστεί κάθε δυνατότητα που παρέχει το ενωσιακό κανονιστικό πλαίσιο για οποιαδήποτε εναλλακτική μορφή στήριξης των καπνοκαλλιεργητών.

Αναφέρεται ότι το Ταμείο Καπνού της Ε.Ε. είχε χρηματοδοτήσει Πρόγραμμα μετατροπής της καλλιέργειας καπνού με stevia. Στα πλαίσια αυτού του προγράμματος φορείς υλοποίησης, όπως Πανεπιστήμια (Θεσσαλίας, Ιωαννίνων), το ΕΘΙΑΓΕ με τους καπνικούς σταθμούς έρευνας προέβησαν σε εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων (2006-2009).

Η καλλιέργεια της stevia ομοιάζει με εκείνη του καπνού τόσο ως προς τις εδαφοκλιματικές συνθήκες, την περίοδο καλλιέργειας, την φύτευση σε σπορεία και την μετέπειτα μεταφύτευση τους στο χωράφι, όσο και ως προς τις καλλιεργητικές πρακτικές.

Το νέο πιλοτικό πρόγραμμα της εταιρείας Παπαστράτος σε συνεργασία με την Stevia Ελλάς θα αναλυθεί και θα μελετηθεί ως προς τα αποτελέσματα του και κατά την άποψη μας θα δώσει μια εναλλακτική λύση σε καπνοπαραγωγούς κυρίως που πλήττονται τα εισοδήματά τους τα τελευταία χρόνια, συγκριτικά με το παρελθόν.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ :

- 1.Βουλευτή κ. Κ. Βελόπουλο
- 2.Βουλευτή κ. Κ. Χήτα